

Unió Europea: Renovar-se o morir

Europa no enamora ni falta que li fa, o almenys, ni falta que li feia. Perquè a Europa, a la Unió Europea, no li ha anat malament durant cinquanta anys, malgrat arrossegar el pecat original de ser concebuda i alimentada des de dalt, tendència que s'ha entestat a mantenir considerablement. Però, des de fa uns anys, aquest excés de racionalisme il·lustrat li ha començat a passar factura.

A la Unió Europea (UE) plouen crítiques ja no només dels països tradicionalment euroescèptics, sinó de tots cantons, especialment després de la tempestuosa i inacabable cimera de Niça en què el cru repartiment del poder va deixar tothom amb mal gust de boca. Dos són els grans reptes que té aquesta Unió per afrontar una renovació indispensable, per no caure en el parany de l'immobilisme que portaria a una paràlisi i un distanciament no desitjats per ningú: reformar la casa per donar cabuda als nous inquilins que ja truquen a la porta, ni més ni menys que deu, i no precisament dels rics, i acostar-se a l'opinió pública, enamorar una mica el ciutadà.

A aquests dos desafiaments, se n'hi afegeix un de logístic. Decidir si continuar amb el circ itinerant de les cimeres que passegen líders i seguidors per diferents ciutats en el quals fins fa poc eren grans festes europees, i que, des de Göteborg i Gènova, a vegades deriven en malsons; o abandonar el nomadisme per fixar una seu única i permanent per a les cimeres, previsiblement Brussel·les. Amb aquesta segona alternativa, potser es guanyaria estabilitat i seguretat, però es perdria l'encant de la gira, la gràcia dels *bolos*, l'aventura del circ que cada dia para i despara la carpa.

El directori dels grans. Són deu els països candidats a entrar a la Unió. Deu que seran a Barcelona i deu que confien a entrar d'aquí a només dos anys. Passar d'una organització de quinze països a una de més de vint obliga a canvis en una maquinària de funcionament que ja ara grinyola. Més quan es té en compte quins seran els nous: països considerats pobres, amb un nivell de riquesa molt per sota de la mitjana actual de la

Unió; països fora dels grans i minúsculs, excepte Polònia, que té dimensions i població similars a Espanya.

Amb aquestes perspectives, els socis actuals han començat a moure's. Una carta conjunta dels governs britànic i alemany, de Tony Blair i Gerhard Schröder del 25 de febrer, ja marca la línia: proposen canvis per donar més transparència a les institucions comunitàries i sobretot per donar més poder als estats, especialment als grans. No és cap sorpresa. Va en la línia de reforçar el pes dels governs de cada país, en detriment de la Comissió Europea, que es va iniciar a Amsterdam el 1997 –amb encara Helmut Kohl a la cancelleria alemanya, el Kohl que va fer allí un gir pronunciat al que havia estat tota la seva trajectòria política respecte a Europa– i es va confirmar a Niça.

Els atacs repetits de les últimes setmanes de Gerhard Schröder a la Comissió Europea, a la qual acusa de perjudicar la indústria alemanya, tenen relació amb la precampanya electoral que ja es viu en terres germanes, però la proximitat de les eleccions no són l'única causa. Des de sempre, Schröder ha reclamat un retorn de competències als estats –i qui diu competències, diu diners– perquè ell és dels que manté que Alemanya ja ha pagat prou.

No és només Alemanya la que demana canvis. Són tots els països grans els que temen veure's sotmesos a una dictadura "lil·liputença", un domini dels petits que seran multitud un cop entrin els nous països. Per això, doncs, van prenent forma iniciatives tendents a crear un directori dels grans encarregats de marcar el rumb, una mena de Consell de Seguretat de l'ONU no declarat. Els grans hi estan clarament a favor; els mitjans, com Espanya, també sempre que se'ls inclogui,

i els petits s'hi oposen amb una major o menor virulència.

Somiar amb Europa. L'altre gran procés de transformació és l'endegat per la Convenció Europea que es va estrenar el 28 de febrer. 105 representants dels estats, els parlaments, i les institucions europees que tenen un any de temps per presentar una proposta de reformes i un projecte de Constitució Europea. El seu polèmic i ambiciós president, Valéry Giscard d'Estaing, va prometre que començarien esbrinant com s'imaginarien els europeus Europa d'aquí a cinquanta anys, si prefereixen una Europa més homogènia o una Europa més diversa. I va demanar entusiasme –que ve del grec *én-thous*, “inspirat per un déu”– per poder somiar amb Europa.

D'aquí a un any la Convenció haurà de presentar el seu projecte, somni inclòs, que, perquè tingui impacte, haurà d'anar acompanyat d'un cert caliu. Un suport que l'avalii davant uns caps d'estat i de govern que seran, en definitiva, els que tindran l'última paraula.

A més de no enamorar, Europa tampoc no sap treure rendiment dels seus encants, per limitats que siguin. Només així s'entén que faci quatre dies que hem estrenat l'euro amb satisfacció generalitzada, però que això d'Europa és un invent allunyat de la realitat quotidiana; que fa anys que ni ens n'adonem quan travessem una frontera i que, amb les beques Erasmus, els estudiants acaben

Gerhard Schröder no s'ha estat de dir que la Comissió Europea perjudica la indústria alemanya. Des de la cancelleria sempre ha defensat el retorn de competències als estats.

Tot i l'euro, Europa encara és un invent allunyat de la realitat quotidiana

la carrera als països veïns, però això d'Europa és una superestructura intel·ligible; i que la carretera que passa al costat de casa –aquests dies potser tallada o col·lapsada– probablement l'hagin finançada fons europeus, però això

d'Europa és només cosa del capital. Res, que no se sap vendre, aquesta Europa.

Amb amor o sense, l'estancament actual de la Unió Europea potser ve del fet que, com a invent *sui generis* que és, planteja la dificultat de combinar el sentiment europeu amb el sentiment de cada país, de cada nació; dificultat que si ja és prou patent ara, augmentarà a mesura que més països i més diversos participin al dia a dia de la UE. Per això calen reformes, per adaptar-se als nous temps, per fer les institucions eficaces i satisfer els desitjos dels ciutadans perquè, a la fi, es tracta de renovar-se o morir.

Jaume Masdéu (Brussel·les)

L'Europa dels treballadors i els pobles

El dia 14 la Confederació Europea de Sindicats ha convocat manifestació a Barcelona com a contrapunt a la cimera de caps d'estat en un moment en què la tendència de la UE és el neoliberalisme i el desmantellament de l'estat del benestar i els serveis públics. El context, doncs, només és abordable des d'una nova formulació de l'acció sindical i establint un contrapès sindical europeu.

La legislació europea s'ha desenvolupat en la lliure circulació dels treballadors, salut i seguretat en el treball i igualtat d'oportunitats homes-dona. Unes àrees en què les directives europees condicionen lleis estatals. Enmig d'una crisi profunda del garantisme, en què el centre de gravetat de les relacions laborals passa de les lleis a la negociació col·lectiva i als contractes, mantenir una xarxa de drets i garanties és indefugible. Però podrem incidir i tindrem capacitat d'actuació els que

defensem marcs laborals i espais socioeconòmics alternatius als estatals? L'estructura de la CES, reservada als sindicats estatals, ho dificulta, però des de la Intersindical-CSC proposem crear un organisme que, agrupant sindicats de nacions sense estat, sigui marc de debat i intercanvi i faci de referent comú. En aquesta línia farem un bloc propi a la manifestació amb sindicats bascos, canaris, corsos, sards i bretons, i després farem públic un manifest on exposarem quina UE volem i com a què volem ser-hi.

Aquesta és, per a la Intersindical-CSC, la manera de fer front als reptes que planteja una Europa en la qual creiem, però que entenem que ha de ser dels treballadors i els pobles.

Isabel Pallarès i Roqué

Secretària confederal de la Intersindical-CSC